

Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Bože słowo za nas

Jézus Chrystus praji: **Štôž Božu wolūčini, tón je mój brat a moja sotra a moja mać** (Mark. 3,35).

Jézus ma problemy ze swojimi přiwuznymi. Jézusowa mać, jeho brat a sotry jeho njezrozumja. Woni njespōznaja, čehodla Jézus doma njewostanje, ale so powołania nana zdaluje a z tym sobu njepomha swójbu zežiwić. Za to w kraju wokoło éaha, wšudzom předuje a znamjenja čini a z tym pohóršk wubudzi. To tola z wašnjom porjadneho rjemjeslnika njeje! To woni wotpokazaja! Haj, woni samo měnja: „Wón je rozum zhubil“ (Mark 3,21).

Ale nětko je so drje w swójbie Marie a Józefa něsto přeměnilo. Swjate pismo to nam wurazne njepraji, ale mőžemy za to měc, zo je Józef zemrél a zo na stanje při tym prašenje: Štô ma so nětko wo swójbu starać? Z wašnjom tehdomnišeho časa bě, zo stupi na město nana najstarší syn — a to je Jézus! Tohodla díje k njemu so nadjezo, zo Jézus rozuma nabudze a nětko z mačerju, z bratrmi a sotrami domoj dže a w Nacareće pobožne žiwenje po zakonjach a předpismach pismawučenych wjedze a ze swojim dželom wšedny chléb za swójbu sobu zastuži. Woni budu hižo na to džiwać, zo Jézus ničo wosebítewo wjace nječini. Jenož domoj ma přińc, potom mőža bôle na njeho kedžbować. Tohodla přińdu k Jézusej.

Ale Jézus sobu nječini! Wón ma druhu nadawk hač so za tutu jednu swójbu starać. Jeho nadawk, kiž ma wot Boha, rěka: Bože kralstwo připowědać; hréšnikam hréchi wodawać a člowjekow přeměnić (kaž clownika Cachejusa). Z tym Jézus něsto dospołnie noweho přinjese: Božu luboć, kiž chłostanje wote nas wotwobroci.

Tak ma so Jézus rozsudzić za swójbu, kiž wočakuje wot njeho zastaranje ze wšednym chlébom, abo za Boži nadawk, kiž rěka wumóženie člowjekow. A Jézus so rozsudzi — za Boži nadawk.

Nimamy so tež my druhdy rozsudzić? Při tym pláci: Štôž chce so za Jézusa rozsudzić, dyrbi tež zwólniwy być, so přeciwo druhim wěcam rozsudzić — a to može tež swójbu potrjechić!

Nam je swójba jara wažna. Za nju smy žiwi, a wona je naš wućek w eżach žiwenja. Haj, starość za swójbu je někotrym wažniša hač nadawki w powołaniu a w towarzności, samo wažniša hač cyrkę a wěra. To pak potom za njeho rěka: Chcu za Jézusom hić — ale to njesmē mi čeže načinić. Chcu za Jézusom hić — tak daloko, kaž je bjez čežow mőžne. Abo z druhimi słowami: Wón njeje zwólniwy, za Jézusa čeže na so wzac. A my?

To pláci tež potom, hdyž je něchtó k wérje přišoł a swójba do Boha nje-wéri. Potom je spytowanje wulke, rad-šo wěru do Chrystusa spušćić hač čeže w swójbie měc.

A runje džensa ma so husto dosć naša wéra (a to rěka: poslušnosć Chrystusej napřečiwo) w swójbie wopokazać. Haj, wéra naše žiwenje přijomnišo nječini, ale žiwiše.

Jézusej słušeć mőže potajkim rěkać, Boha bôle posłuchać hač člowjekow; a to woznamjenja druhdy tež dželenje. Wézo njeje Jézus njepřečel swójby, ale nam pokazuje, što mőže sej wéra do njeho wote nas žadać.

Jézusej słušeć pak jenož njerěka, zo mőže to tež za nas dželenje wot něčeho rěkać. Runje wéra mőže nas z druhimi wjazać. We Swjatym pismje steji, zo Jézusowi přiwuzni wonka steja a jenož k njemu nutř posoła pôscelu. Potajkim su wot njeho zdaleni — dželeni. A to nic jenož přez někotre metry, ale tež duchownje. Myslu, zo sym to horjeka dopokazał. Najebać to pak — Jézus njeje sam. Druzy su při nim. Hdyž za Jézusom džemy, nazhonimy nowu zhromadnosć.

Za tutu nowu zhromadnosć pak je znamjo, zo su wšitcy wokoło Jézusa zhromadzeni. Wšak su wšitcy wot njeho wuzwoleni a wostanu z nim zwiazani. Chcu to spytati z wobrazom wuprajić:

Jézus nas z mócnarstwa złego wutorhnje a nas do Božego mócnarstwa přinjese. Za nas je to kaž nowy započatk. Někotři to wobročenie mjenuja. W tym nowym kralestwie je kózdy z Jézusom zwiazany — a z tym tež z druhimi, kiž su tohorunja wot Jézusa wumóženi. Tajka zhromadnosć je cyrkę.

Potom pak mamy so prašeć: Mamy w nasich wosadach hižo tutu zhromadnosć? Smy tu žiwi kaž wulka swójba, w kotrejž so jedyn wo druhemu stara?

Hdyž hišće jónu naše hrone čitamy, potom nam snano hišće něsto druhe napadnje. **Štôž Božu wolūčini, tón je mój brat a moja sotra a moja mać**, tak so nam praješe. Sto pak rěka: Božu wolūčinić?

Najprjedy to rěka: Naše žiwenje ma so přeměnić. Wézo přiwza nas Jézus tajkich, kajcyž smy, ale pola Jézusa pytnjem, zo nam něsto pobrachuje: zo njemóžemy tacjy wostać, kajcyž smy. Tajke přeměnenje pak je jenož mőzne přez to, zo Jézus nam naše hréchi wodawa, přetož my njemóžemy naše hréchi přez naše skutki abo přez naše žiwenje wurumować. Tak smy žiwi z wodawania hréchow — a to naše wutropy přeměni.

Božu wolūčinić, to tež rěka, k Jézusej přińc, hdyž nas woła. To je wažniše hač wšitke naše předewzaća a napinaja. Přez to so tež zhromadnosć mjez tymi, kiž ke Chrystusej słušeja, na nowy fundament staji. Potom tež druhemu přiwzamy tajkeho, kajciž je, a sej tež mjez sobu wodawamy. Přirunanie wo smilnym samaritskim je za to příklad.

Hač nima so tola pola nas hišće něsto přeměnić?

S. Albert

Wuhlad

Foto: Mihanec

Naše nowiny a časopisy před 100 létami

Ze Serbina w Texasu. Prěni złoty kwas w Serbinje je so lětsa dženj swj. Jana, 24. junija, wot Jana Handrika a jeho mandželskeje swječil, kotrajž staj z Wichowom pola Wósporka do Ameriki přečahnyloj. W jeju domje so mjenovaný dženj wjele přečelow a susodow zedně, kotriž jubelskimaj mandželskimaj k žadnemu swjedženjej na najwutrobišo zbožo přejachu. Wobaj mandželskaj so hišće kruteje dobreje stro-wosće zwjeselitaj; njech jeju Bóh luby Knjaz tež přez zbytny čas, jimaj postajeny, z choroscu přepušći.

Jan Urban

Serbske Nowiny, sobotu, 21. julija 1888

Mudrość starych Serbow

Swinjo njeje wopilc,
ale wopilc je swinjo.

Takle so džensa wo wopilcach nje-reči. Jich njehanja jako slěpcow a ska-žených njedočinkow. Jich wobhladaju jako wbohich chorych, kotriž su so do pića podali dla njedobreje wokoliny abo njezbožownych wobstejnosców. Nic jich huba bě lačna za alkoholom, ale jich krijudowaná duša. Woni su pytali za zbožom, za wjeselom a měrom, ale po wo-pačnym puću, tući wbozy ludźo, mužojo a żony. Tak so džensa pisa, wuči a tež předuje.

Naše serbske příšlovo je hinašeho měnjenja — a biblia tež. Wona mjenuje wopilštvo na wjele městnach hréch — nic chorosć, ale hréch a hańbu. My wopilca wézo z tym na prawy puć nje-dowjedźmy, hdźy jemu hrozne wudma nadawamy. Lékar, kotryž chce a dru-hdy tež móže wopilcej pomhać, dyrbi jeho jako choreho připóznać a so wo njeho po lékarskich zasadach starać. Při tym wšo wot toho wotwisiuje, hač chce sebi wopilc pomhać dać a je zwól-niwy, z cyłej mocu so alkohola wot-rjec.

Jézus je naš lékar. Wjele krjudowa-nych pičkow je wón wuswobodźi z pa-zorow čerta. K tomu je nuzne, zo wo-pilc swój wulki hréch a swoju slabosć připóznaje a swojego Zbóžnika nutrniye wo wumóženie prosy. Pobožny křesćan-ski pomocnik njebudze wboheho wo-pilca wusměšawo abo tamać, ale so z nim rudić, zo je čert přez alkohol z nim tajki njeskutk dokonjał.

Z wopilcom mamby smilni być. Jeho chcemy ze wše lubosću k Jézusej wa-bić, zo by WÓN jeho dušu wustrowił. Wopilštvo pak dyrbimy jasne mjenować hréch, skażeność, hańbu a wulke njezbožo za swójbę a to wosebje před našej młodzinu, kotraž džensa strašne wjele alkohola pije.

Gerhard Wirth

Wbohi

Rysowanka: Kannenbergowa

Za naše džěci

Wulět

„Džensa podamy so na wulět“, praje-še knjeni Šramina w nabožinje.

„Što, na wulět? Nimamy tola ničo sobu, a nimo toho so wonka dešćuje“, wšitcy mörkotachmy.

„To nješkodži“, ménješe knjeni Šra-mina, „pońdžemy do cyrkwe.“

Petr hubu čahaše: „Ooch, do cyrkwe. Tu tola z hłowy znajemy. Husto dosé tam sydamy.“

Tola knjeni Šramina wosta kruta: „Pońdžemy do cyrkwe, a tam wam ně-što pokazam, štož hišće ženje widželi njejsće.“

Nětko pak běchmy wcipni. Sto nož móhlo to być?

„Złoto a pokłady“, ménješe Michał.

„Tajnu podzemsku chôdbu“, twjerdže-še Petr.

Knjeni Šramina so k wšemu jenož smějkotaše a praješe: „Budžeče widžeć.“

Hdyž do cyrkwe zastupichmy, wi-dzachmy na łubi cuzeho muža chwatać.

„Paduch“, wołaše wótře Michał, „pa-duch, kiž złoto a pokłady kradnje!“

Nětko so knjeni Šramina smješe:

„Ně, to njeje paduch, to je piščelotwarc.“

„Piščelotwarc? Twarja so w našej cyrkwi nowe piščele?“ so woprasach. „Ně, nowe nic, naše stare so přehladuja a wuporiedža. Pójce sobu na łubju. Piščelotwarcy móžeja wam wjace wo tym powědać hač ja“, praje knjeni Šramina.

Lubine ławki běchu nakładzene z pi-ščalkami.

„Telko piščalkow! Su wše z našich piščelów?“ so Martina džiwaše.

„Haj, wše. A to hišće njejsu wšitke. Někotre su w měsće w našim zawodze. Dyrbja so tam wobnowiow, dokelž su pře-

jara skóncowane byli“, praje jedyn z třoch piščelotwarcow.

„Kak móžeja so tajke piščalki skón-cować? Wone tola jenož cyle změrom w piščelach steja“, chcyh wědžeć.

„Haj, a runje tohodla so wone tež skónčuja. Su džé z drjewa a hižo jara stare, wjace hač sto lět. A što je ze starym drjewom? Čerw do njeho zaléže. Druhdy dyrbimy samo chétero kašlować, tak jara so z piščalkow proši. A hdźy su čerwowe džérki w piščalkach, potom piščele wjace prawje njehraja. To-hodla dyrbimy džérki zaso zalépić“, ro-zjasni piščelotwarc.

„To pak dyrbji wjele džěla być, kóždu džérku ekstra zalépić!“

Piščelotwarc so smějkotaše. „Kóždu ekstra zalépić, to wězo njeindze. Kidamy chemiski srédk do piščalkow, a tón wše džérki zalépi. Ale wjele džěla to tola je. Dyrbimy piščele cyle rozebrać, wšo sporidžić a na kóncu zaso hro-madze twarić. Na tym my třo běrtlk lěta džěla mamy.“

„Wše piščalki tola z drjewa njejsu. Tu leża tola tež slěborne“, pokazowaše Petr na piščalki pódla sebje na ławce.

„Haj, někotre su z metalu. Dyrbja to być, zo bychu tón zwuk wot so dali, kiž je trébny. Ale ze slěbra njejsu, to by-chu předrohe byli a prawje klinčeli tež njebychu“, rozjasni piščelotwarc.

„Kelko piščalkow tajke piščele scyla maja?“ chcyše Michał wědžeć.

„To je jara wšelako, po tym, kak wulke dyrbja piščele być a kak wulka cyrkje je, w kotrejž maja hrać. Sto ménji, kelko piščalkow waše piščele maja?“ so piščelotwarc Michała woprasa.

„Hm“, ménješe Michał a hladaše pře-myślujo na piščalki na ławkach, „snadž 500.“

„Ow, to njebychmy běrtlk lěta džěla trjebali. Waše piščele maja wjele wjace piščalkow, wšo dohromady 1 250.“

Piščelotwarc wučahny ze zaka mału čenku rołku. „Hladajće, to je najmjeńska piščalka, 15 cm wona jenož méri. A naj-wjetša piščalka je wjetša hač wy, 2,70 m dołha je. Nětko wam hišće piščele wot nutřka pokazam a potom dyrbju dale džěla.“

Wobhladowach so, ale nihdže njewidzach džéru, přez kotruž bychmy móhli do piščelov zaléz. Prjedy hač běch to rjec móhli, wočini piščelotwarc na boku piščelov schowane durje, přez kotrež móžachmy kaž do praweho doma zastu-pić. A nutřka so hakle džiwačmy: Wulke kaž stwa běchu piščele, wšudże pi-ščalki a łatki a grotys a na boku wulki elektriski motor. Škoda, zo njemješe piščelotwarc wjace chwile nam wo wšém powědać.

„Pójce džěci“, namołwješe knjeni Šramina, „hodžina nabožiny je so dawno minyla. Waši starši budźeja so džiwać, zo domoj njepřińdzeće.“

Na kóncu ménješe Petr: „To bě zaji-mawe, nimale tak zajimawe kaž złoto, pokłady a potajne chôdby. A doma bu-du powědać, zo je nam džensa knjeni Šramina něšto pokazała, štož hišće ženje widželi njejsmy.“

T. M.

Přispomjenčko

W tutych tydženjach su mnozy z nas po puću. Něšto nowe widžeć a nazho-nić, so wočerstwić a nowe mocy za wšě-dne džělo dostać su při tym drje sobu najwzaňiše přičiny. To wšo ma swoje prawo a słusa sobu do dowola. Ale čas dowola njeje dowol wot wěry! Wobhladajće sej druhe Bože domy, chodźe tež w tutym času na Bože služby, rozmołw-će so z druhiemi křesćanami wo tym, kak su woni z wosadu žiwi, a powědajejće jim tež wo Wašej wosadze. Móžno, zo

při tym to abo tamne nazhoniće, štož by hódne bylo, tež druhim dale dać. „Pomhaj Bóh“ čaka na Waše listy a chce je rady wozjewić.

Redakcija „Pomhaj Bóh“ přeje Wam rjany a žohnowany dowol. A.

W Dobruši narodži so wuznamna žona Marja Simonowa rodž. Janašec

Hodžinu puća z Budyšina na juh leži Dobruša, a tam narodži so dnja 26. awgusta 1824 tuta Serbowka.

Wona wotrośce w korčmje, kiž słušeše tehdom knježemu kublu a džens Lindengarten rěka, hdžež porjedžeše jeje džed w knježim kuble warjene piwo. Wjeska bě mała, a chěžki stejachu wokoło kubla blisko Sprjewje, a hród, něhdy wodowy, wobdawaše hłuboka a široka hrjebja. Dokelž w Dobruši šula njebě, chodžeše do Hnašecanskeje a nawukny tam čitać a pisać a wězo tež němsce, přetož doma a we wsy so jenož serbsce rěčeše.

Léta so minychu. Marja wuda so na překupca Simona do Drježdán a wopušći Łužisku domiznu.

Wjace hać sto lét su zašli, a po zdaću je Marja Simonowa zabyta. Naši ludžo, wosebje pak Serbia, maja wšu přičinu, zhonić wo jeje žiwjenju a džele a so na nju z džakownosću dopominać.

Najprjedy pak chcu mjenować trī mjenia, kiž steja w bjezposředním zwišku z našej samaritarku. Prénja je Miss Florence Nightingale, Jendželčanka, ko traž wěnowaše so přez wosobinske zasadženje w času Kirmskeje wójny 1853 do 1856 hladanju a zaistarjanju ranjenych. Ju wobhladuјa jako założièelku dobrowólneho hladanja chorych, a wona bě živa wot 1820 do 1910. Druhe mjenio je Henry Dunant. Wón bě živý wot 1828 do 1910 a je założił organizaciju Čerwjeneho křiža. Jego plan předwidžeše założiò organizaciju, kiž so w měrniwym času natwari a wukubla a može so we wójnje za chowanje a kwalifikowane hladanje ranjenych zasadžić. Florence Nightingale, jandžel Kirmskeje wójny, Clara Burton, ko traž slědowashe w ameriskej secesiskej wójnje kanony, a Henry Dunant – to su wone wulke mjenia, kotrymž ma so naša ciwilizacija hladanje ranjenych w času wójny džakować. W l. 1901 wuznamjeni so Henry Dunant z Nobelowym mytom za měr.

Tak je tež naša Marja Simonowa rodž. Janašec z Dobruše jednała, napjelnjena z hłubokej lubosću k blišemu, pochnuta wot swědomja a přeswědčena wot swojego nadawka, čerpjacym pomhać. Běše to Marja Simonowa, ko traž zezna wjele wojakow na fronce w l. 1866, we wójnje mjez Pruskej a Rakuskej, a w lětomaj 1870/71, potajkim w němsko-francoskej wójnje, jako dobrocéłku. Tuta jednora, energiska, mudra a zaměrná žona je we wonych lětach nje-směrnje wjele dobreho činiła, dobrowólnemu hladanju chorych nowe puće pokazała a čas žiwjenja wjele připrzozaća žnjała. Wona założi sobu Albertowe towarzstwo. Z princ-nasłednikowej Carolu, žonu poodzíšeho krala Alberta, kotremuž je město Budyšin při Lawskéj wěži rjany pomnik stajiło, założi hojernju za inwalidow a samostejacych chorych a zdobom kublanišco za hladarki chorych.

Dobroćeljo podpérachu skutk tuteje samaritarki. Ranjeni mjenowachu ju Mać Simonowa. Wona wumrě 20. februara 1877 53lětna w Drježdānach.

Pawla Křižanowa

Marja Simonowa rodž. Janašec

Čitarjo pisaja

Ministerska rada Němskeje demokratiskeje republiki Ministerstwo za pôstowinistwo a dalokoréčnistwo

Jara česćeny knježe superintendento!

Dowědzichmy so wo nastawku w zešiku 4/1988 Wašeho časopisa z napisom „Drobnostka“?

K tomu wobjednanemu prašenju za pisanjom adresow móžemy Wam zdělić, zo je za pôstowe posylki do němsko-serbskich kónčin wobwoda Choćebuza a Drježdán serbšcina ze serbskimi městnimi mjenami w napismje dowolenia. Přidatne podaće němskeho městného mjenia – tež na posylkach z wulkraja – njeje trébne. Wuměnjenje za prawe rozpóšlanje je samozrozumliwje – kaž pola druhich pôstowych posylkow tež – podaće pôstoweje ličby, pola posylkow z druhich statow wudo-społnjene z předstajenym wodženskim znamješkom „DDR“.

Serbske městne mjenia su kaž w městnym zeznamje Němskeho pôsta tak tež w zeznamje za pôstowe ličby podate.

Nadžijamy so, zo smy Wam z našim rozjasnjenjom služili a dowolimy Wam je wozjewić.

Z česćownosću
Heinrich
wyši direktor

Serbske blido z Jurjom Kochom

Srjedu, 6. apryla 1988, bě zajimawy wječor ze spisovačelom Jurjom Kochom z Delnjeje Łužicy. Wón nam wšelake wo X. spisovačelskim kongresu NDR powědaše, kiž so w nowembri 1987 wotmě. Na nim so wón sam z jara wobkedzbowym přinoškom wo ekologiskich (wobswětowych) prašenjach Łužicy wobdželi. Tutón přinošk wón nam prednjese, a po tym bě diskusija.

X. spisovačelski kongres NDR poznamjeni Jurij Koch jako trī historiske dny. Na nim bě nowa atmosfera, nje-sena wot noweho mysljenja. Wo problemach je so rěčalo, wo kotrychž so do-tal wjele rěčalo njebě. Jadro tutoho mysljenja je, zo mamy swět tak widzeć, kakiž wón je a nic kakiž dyrbjať być. To rěka, zo mamy slónčnu stronu, ale tež čmowu stronu wopravdžitosće widzeć. To płaci za jednotliwca, ale tež za cylikowne mysljenje w zjawnym rozestajenju. Jurij Koch na to skedźbni, zo ma spisovačel wažnu funkciju za zbudżenje noweho mysljenja, dokelž zamôže čłowjeka čućiveho činić a z tym liwkośc wuhnać a kreatiwnosć zbudžić. Wón ma so tež z problemami zaběrać, kotrež mnohim na wutrobje leža.

We swojim přinošku pokaza naš hósc na přikładze dobywanja wuhla nowe mysljenje. Na slónčnej stronje widžimy, kelko miliny a čoploty móžemy z wuhla dobyć a kajki wužitk kóždy jednotliwce z toho ma. Na čmowej stronje dyrbimy tež škodu widzeć, ko traž so z tym načini. Wotbagrowane wjeski, zajędojény powětr a zhujbena pjeršć su jenož někotre příklady. Na tutej stronje widžimy tež, kak lochkomyslnje so zdžela milina a čoplotu rozbrojitej, kak na přikład temperatura bydlenja a druhich rumnosćow so reguluje z woknom.

Tak kaž Jurij Koch to swoje přinjošuje, zo by so dobra, strowa atmosfera rozšeriła, tak je tež kóždy z nas namowjeny, zo na swojim polu wobě stronje wopravdžitosće widzi a so sobu wo to stará, zo je zjawne rozestajenje móžne.

H. Wirth

Jan Niebauer 70. narodniny

Njedžiwać swojego němskeho mjenia je farar na wotpočinku Jan Niebauer z cyjej dušu Čech a Słowjan a ma z nami Serbami wutrobné styki. Husto je hižom w Łužicy pobyl. Ze swjatočnymi myslemi steješe před pomnikami našich wótčincow we Łazu, w Pančicach, w Zahorju a druhdze.

Jubilar narodži so 3. 5. 1918 we wjeſce, ko traž nětko do Prahi sluša. Niebauerec swójba přečahny do Hradec Králove, hdžež bě pobožny farar Šolteš takrjec jeho „teologiski profesor“. Tehdom rozsudži so młody Niebauer na duchownstwo studować. Pod němskim knježstwom buchu české wysoke šule zawrjene. Tuž zarjadowa Synodna rada Českobratrowskeje cyrkwe dalokostudij, tak zo móžeše Jan Niebauer w lěće 1946 swój teologiski eksamen zložić. Wón služeshe na to swojej cyrkwi na wšelakich městnach, tak tež w Praze w Kostnickej Jednoće, hdžež bě jeho předstajeny naš luby přečel K. P. Lanštják. 30 lět bě potom za fararar mažeje

cyrkwe Bratrowskeje Jednoty, do kotrejž słuša naš swěrny přečel Miloslav Hloušek. Tuta cyrkje je wotnožka z Ocharanowa (Herrenhut). Nimo swěrňeho džela w farskim zastojnswje je Jan Niebauer wjele pisał – nastawki a tež knihi. Tak je wón 14 lět byl redaktor měsačnika swojeje cyrkwe. Tež na nas Serbow je při tym spominal.

Bóh luby Knjez chcył našeho lubeho přečela dale přewodźeć ze swojej miłosću a jemu spožić pokojny wječor ži-wjenja.

G. W.

POWĘSCĘ

Biskop dr. Hempel w Budyšinie

Pondželu, dnja 25. apryla, přebywaše biskop Sakskeje krajneje cyrkwe, dr. Johannes Hempel, na wopyće w Budyšinie, zo by so informował wo cyrkwin-skim ži-wjenju a sam rozprawiał wo cyrkwinskiem položenju w našim kraju. We wobłuku tutoho wopyta běše tež předwidžana rozmota z wodzacymi ewangelskimi Serbami, kotař so popołdnju na Michałskiej farje wotmě. Běše to přeňe zetkanje w tutej formje, a wob-dželeni běchu nimo biskopa serbski superintendent Albert, fararjo G. Wirth, G. Lazar, J. Lazar a J. Malink, jako lajkojo A. Grofa, K. Łatki, H. Hempelowa, K. Malinkowa a H. Wirth. Na spočatku zetkanja přednjese J. Malink někotre myslę wo wuznamje Serbstwa za naš kraj a našu cyrkę. Wón prají, zo njej-su Serbjia někajka folkloru wosebitostka, kotař so kumštnje wudžeržuje, ale zo su woni zbytki Połobskich Slowjanow, kotařiž su sej přez tysac lět swoju narodnu a rěčnu wosebitosć zdžerželi, zo je jich kultura bohatstwo za cyly kraj a zo maja tež swoje prawo w cyrkwi. Luther sam je pokazał na wažnosć ma-ćerneje rěče a je z Nowym zakonjom wučil, zo njesmē cyrkę swoju jednotu pytać w jednotnej rěci, ale w jednym Słowie Božim, kotař ma so „wśitkim narodom a rěcam a ludam předować“ (Zjew. 14,6). Wuzběhny w swojich myslach dosć liberalne nastajenie sakskeje cyrkwe napreco Serbam tež w zaždzenosi, dokołž je drje wona ta němska institucija, kotař jako jenička hižo dleje hač sto lět serbske ži-wjenje finacielnje podpérue.

Na tute zawodne myslę přizamkný so rozmota, w kotrejž so biskop wosebje zajimowaše za naše narodne položenie, za ekumenu w Serbach, za zwiski z Domowinu a za dželo serbskeho super-intendenta nic jenož w Sakskej krajnej cyrkwi, ale tež w Zhorjelskej a Brani-borskej cyrkwi. Biskopej so předstaji časopis „Pomhaj Bóh“ a so pokaza na wosebitu pröcu serbskich fararjow, kotařiž nimo „normalneho“ džela tež hišće swoje serbske wosadne dželo zdokonjeja. Biskop běše jara spokojeny, zo so tu wukonja dobre dželo we wobłuku cyrkwe a přeješe Bože žohnowanje za wšitke předewzaća. Na kóncu poldrahodžinskeho zetkanja přednjese sup. n. w. G. Wirth w serbskej rěci hišće 23. psalm „Knjez je mój pastyr ...“

jm

Budyšin. Sobotu, 9. apryla, wotmě so nalétnja wokrjesna synoda. Farar Leßmann z Klukša džeržeše nutrnost.

Superintendent Kreß je přednošował wo počahach wšelakich skupinow w eforiji. Wón z toho wuñdze, zo je wažny nadawk superintendenta, dobry pomér mjez nimi zdžeržeć.

Što počeži měr mjez křesčanami? Na jednej stronje je kaznja, zo mamy swojeho blišeho lubować kaž sebje samoho, a na druhej stronje mamy w cyrkwi skupiny, kotrež maja wšelake nahlady. To słuša k bohatstwu cyrkwe runje kaž tež křesčenjo, kotiž so z cytej wutrobu zasadžuju za dalewuwiče cyrkwe. Hdyž tajcy křesčenjo ze wšelakorymi nahladami hromadže příndu, móže so stać, zo so rozkorja. Tu pak so pokazuje, kak jara woni na swoju wosobu hladaſa abo na kaznju našeho Zbóžnika kedžbuja a swojeho blišeho lubuja, tež hdyž jim so to njemόzne zda. Bóh pak mytuje skónčenie toho, kiž wjace lubosće dawa a wjetšu sčerpnoſć ma.

Wśitkim skupinam dyrbjało so zmožni, zo swoje nahlady artikuluja, tak zo jedyn wot druheho wjace zhoni. To by tež tomu pomhało, štož biskop dr. Hempel zwurazni, zo měr zdžeržeć je wulka hōdnota cyrkwe. Derje, zo mamy wulku třechu, pod kotrejž je za wjace nahladow městna, a zo je Jézus Chrystus naš Knjez a zo je jeho lubosć k nam wjetša hač naša bojosć wo našu nahladnosć.

Po diskusiji rozprawješe superintendent Kreß wo džele we wokrjesnym wuběrku (Bezirksskirchenausschuß). Synodalna Herrmann da nam přehlad wo nałętnjej krajnej synodze.

H. Wirth

Bukecy. 22. apryla swječeše naša sobusotra Eliza Kokušec z Mješic swoje 65. narodniny. Wona je swěrna sobudželačka Bukečanskeje wosady. Jako člonka cyrkwinskiho předstejerstwa zastupuje tež zajimy ewangelskich Serbow pola nas. Wona stara so tež swěru wo našu Božu rolu, wo cyrkę, wo wosadny dom a tež wo faru, wosebje w času wakancy. Móžeš so na nju we wšelakorym nastupanju spušćeć. Wona je tež člonka zwjazkowego dnja našich serbskich wosadow.

Tež my jej dale Bože žohnowanje a wjesele skutkowanje mjez nami ewangelskimi Serbami přejemy.

G. L.

Klukš. Póndželu, 2. meje, zemré w strobje 78 lět Madlena Šusterec z Kupoje. Znajemy ju jako swěrnú Serbowku, jako wobdzělnicu na Serbskich cyrkwinskiach a kubłanskich dnjach. W posledních ži-wjenských lětach čerpješe pod njepřestawacymi bolosćemi. Wona dyrbješe so na kijomaj zepěrać a wožeše so na chorobnym stôlku. Z nim jědžeše hišće 1. meje 6 km do Polipcy na Bože služby a na Bože wotkazanie. Dnja 5. meje přewodźeše ju wulka syła wěriwych na kěr-chowje k poslednjemu wotpočinkowej. Knjez farar Leßmann zloži swoje předowanje na 130. psalm, konfirmaciske hrono zemrěteje, a na 23. psalm. Njech wuhlada, do čehož je wěriła! Bóh tón Knjez njech jej jeje swěru mytuje.

Corny Chołmc. Drježdánske wobwodne wjednistwo „Aktion Sühnezeichen“ bě sej přeřalo, na swojim kōnczydženskim zeńdženju 29. 4. do 1. 5. 1988 w Cornym Chołmcu so bliže zeznać ze Serbami. Před něhdze dwaceći młodymi dorosćenymi přednošowaše na soboće knj. T. Malinkowa wo stawiznach Serbow, jich wosudze za čas fašizma a wo džensnišim położenju a problemach serbskeho narodneho wuñiwa. Zajim připosłucharjow bě tak wulkı, zo přizamkný so přednoškej dwuhodžinska diskusija.

Berlin. Kaž bibliske towarstwo, kž je za rozšerjenje Swjateho pisma zamolwite, zdželi, su so w zašlym lěće w NDR 51 901 Swjatyh pismow, 9 248 Nowych zakonjow a 14 903 džele Swjateho pisma a k tomu hišće 210 721 wubranych tekstu předali. 950 Starych zakonjow a 684 Nowych zakonjow so nimo toho za slepych čiščachu.

Budyšin. Pjatk, 13. meje, zeńdže so wuběrk našeho wosadneho zwjazka na Michałskej farje w Budyšinie, zo by wo wšelakich aktualnych prašenjach přemysłowal. Tak rěčeše so na příklad wo „Pomhaj Bóh“ a wo džele mjez ewangelskimi Serbami w Delnej Łužicy. Tež wopyt našeho krajneho biskopa dr. Hempela pola ewangelskich Serbow so wuhódnoći.

Wěrnost wojnach

sprawnosć atomowu wojnu. Přečiwo atomowym brónjam njeje škita. Móć nadběha je tuž možno jenož hišće powjetši. W přečiwoku z charakterem wojny by bylo, hdy bychu so ludy dojednali, jenož „wobmjezowane“ wojny wjesć, přetož móžeja lochko rozrosć na swětowe katastrofy. Jeničce strowa swětowa politika dokonja, zo so wšich wojnow wotrjeknjemy.

Linus Pauling

SERBSKE BOŽE SŁUŽBY

3. 7. – 5. njedžela po Swjatej Trojicy

Budyšin-Michałska: 10.00 hodž. kemše (Albert)

Budestecy: 14.00 hodž. kemše (Albert)

10. 7. – 6. njedžela po Swjatej Trojicy

Huska: 10.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom (Wirth)

17. 7. – 7. njedžela po Swjatej Trojicy

Poršicy: 8.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom (Malink)

Bukecy: 9.30 hodž. kemše (Zoba)

Hrodžišćo: 10.00 hodž. kemše (Malink)

31. 7. – 9. njedžela po Swjatej Trojicy

Bart: 8.30 hodž. kemše (Malink)

Minakał: 8.30 hodž. kemše (Feustel)

Njeswačidlo: 8.30 hodž. kemše (J. Lazar)

7. 8. – 10. njedžela po Swjatej Trojicy

Budyšin-Michałska: 10.00 hodž. kemše (Albert)

Budestecy: 14.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom (Albert)

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich du-chownych. – Ludowe nakładništvo Domowina, Budyšin, Sukelska 27. Redaktor: sup. Siegfried Albert, Serbski kěr-chow, Budyšin, 8600, tel. 42201. Ekspedicija: farar G. Lazar, Kirchweg 3, Bukecy (Hochkirch), 8601. Lic. čo. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerstve rady NDR. – Cišć: Nowa Doba, cišćernja Domowiny w Budyšinie (III-4-9-937). – Wuchadža jónkroć za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendantur Bautzen, Sp. Bautzen 4962-30-110 - Index-Nummer 3292!